

Werken met het *mémoire* en het vergeten. De getuigenis van Sylvie Sesé-Léger

Dries Roelandts

Bij het herlezen van een tekst kan je soms de indruk hebben dat het helemaal geen herlezen, maar een eerste lectuur is. Die tweede, derde, of zoveelste lezing doe je dan ook vaak met een andere invalshoek dan je voorgaande lectuur, waardoor je anders leest.

Ook haar eigen boek¹ had Sylvie Sesé-Léger herlezen vooraleer ze er ons kwam over spreken op 7 december 2013. In dat boek getuigt ze over haar particulier parcours dat – zoals zij schrijft – gebrandmerkt is door de passe (32). Vijfendertig jaar lang maakte zij de passe van dichtbij mee; als passeur, als jurylid van de passe, en als passante, en dit zowel in de schoot van de EFP, als in andere verenigingen en tijdsvakken.

Die getuigenis is net als een zoveelste lezing uiteraard een *après-coup* blik. En net als een herlezen is een achteruitblikken anders dan wat men tijdens de belevenissen meent te ervaren. Het is precies die kwestie die speelt in één van de vele vragen die de passe rijk is: wat valt er achteraf over een analyse te zeggen?

Ça passe?

De passe, vormgegeven in de *Proposition de 9 octobre 1967*, brak met de voordien bestaande modellen van een commissie die zich uitsprak over het al dan niet toetreden tot een vereniging en wie wel of niet aan een analytische vorming kon beginnen. Men schatte dus op voorhand in wie kon toegelaten worden. Dat oordeelmoment verschoof Lacan naar achter; naar een *après-coup* getuigenis van de passage van sofa naar fauteuil. De nadruk lag daarbij ook op een (blijven) getuigen van die passage, eerder dan dat het rond een erkenningskwestie zou draaien.

Dit nieuwe model betekende in die periode van maatschappelijke revoluties een ware omwenteling in de Franse analytische wereld. Sesé-Léger (64) citeert Lacan die de link tussen beide revoluties aanduidt:

“Vous savez, quand j'ai cogité ça, c'était en 1967, pendant les vacances, j'étais en Italie; je suis rentré et tout en faisant cette chose qui s'appelle la Proposition, je me disais: “Mais quelle mouche te pique; ça va provoquer Dieu sait quoi!” Et je me demandais pourquoi je la faisais en octobre 1967. J'aurais pu plus la mijoiter, cette

¹ Sylvie Sesé-Léger (2013). *Mémoire d'une passion. Un parcours psychanalytique*. Paris: CampagnePremière. De getallen tussen haakjes in deze tekst verwijzen naar paginanummers van dit boek, tenzij anders vermeld.

proposition, la mûrir, attendre. Pourquoi est-ce que je l'ai faite toute de suite? Je savais d'avance que ça allait provoquer des catastrophes, des catastrophes comme toutes les catastrophes, des catastrophes dont on se relève. Moi, vous savez, les catastrophes, ça ne m'impressionne pas ... Mais quand même, à quoi bon faire tout d'un coup cette accumulation d'électricité?" (64).

En dan volgt het onbescheiden antwoord op zijn vragen: mocht hij gewacht hebben, bijvoorbeeld tot mei '68, dan zou men gezegd hebben dat hij daar de mosterd gehaald had, en dat was niet zo. "On aurait dit 'il est induit'. Je ne suis pas induit. Je ne suis jamais induit. Je suis produit." (64).

Lacan verwachtte veel van die revolutionaire passe. Zij moest antwoorden bieden op moeilijke vragen als welke transformatie een analyse teweegbrengt bij iemand die opschuift van de divan naar de zetel en wat daarvan door te geven valt naar anderen : "Cet éclair de la passe auquel je tiens tant pour éclairer précisément ce qu'il en est d'un certain moment [...]" (26). De geschiedenis leert dat die verwachtingen op zijn zachtst gezegd later bijgesteld werden. Maar laten we de invalshoek van het subjectieve nemen en nagaan hoe het particuliere verhaal van Sylvie Sesé-Léger inbedt in de ruimere geschiedenis.

Na acht jaar analyse wordt Sesé-Léger door haar analyticus aangeduid als passeur. Dit gebeurt op een moment dat zij nog geen analytica is, maar dat wel aan het worden is. Deze overgang van analysant naar analyticus kan niets anders zijn dan een transformatiefase voor het subject en die verloopt op zijn beurt niet zonder slag of stoot; niet zonder instabiele, oncontroleerbare, oncomfortabele psychische evenementen. Sesé-Léger vergelijkt het met de turbulenties van de adolescentie: "[...] dans ce temps de passage qui ravivait mon adolescence où toutes mes faiblesses et mes ressources avaient été mises à vif." (31).

Het aangeduid worden als passeur geeft, zeker in zo'n precare fase, niet te voorziene effecten. Het aanduiden brengt immers iets van het institutionele in de kuur. In een analyse die zich niet zomaar aan regels laat onderwerpen, wordt plots een element binnengebracht dat per definitie wel geregeld is door procedures.

Dat intrusieve element, dat Sylvie Sesé-Léger benoemt als een *irruption* van het institutionele, komt op verschillende plaatsen in haar boek terug (11, 23, 31, 46, 61-64). Het gaat dan ook niet enkel over de contradictie tussen het geregelde (institutionele) en ontregelende (van de analyse). Door het aanduiden als passeur draait de analyticus de ganse analytische situatie eigenlijk om. Waar een analysant zich aanvankelijk met een vraag tot de analyticus richt, daar vraagt de analyticus nu iets aan de analysant. En in die vraag klinkt onvermijdelijk iets door van hoe de analyticus zelf tegenover de (mensen en meesters in de)

vereniging staat. Het vormt met andere woorden een echo van zijn eigen verlangen². “Par cette désignation, la demande passe du côté de l'analyste qui manifeste son rapport à l'institution, au désir de Lacan.” (61).

Lacan mag dan het aanduiden van een passeur gesitueerd hebben als een door de analyticus weloverwogen moment waarbij een analysant al met één been in de analytische positie staat, voor Sylvie Sesé-Léger heeft het ontstellende gevolgen: “L'irruption d'une demande de l'analyste, aussi réfléchie soit-elle, jaillit comme de nulle part, telle l'*Einfall*, l'idée incidente – et quelle qu'en soit la modalité, elle a des effets imprévisibles, incalculables.” (23)

Het verlangen van de analyticus manifesteert zich in de aanduiding plots wel heel expliciet. De irruptie creëert in de eigen psychische ruimte een soort enclave, een soort buitenlands territorium van het verlangen van de analyticus (63). Of omgekeerd gesteld, krijgt men een plek toebedeeld in dat verlangen van de analyticus.

Dat binnendringen van het institutionele en het verlangen van de analyticus kan niet anders dan de overdracht binnen en buiten de kuur in een totaal ander perspectief plaatsen. De ervaring leert, zo stelt Sesé-Léger, dat de act van het aangeduid worden door de analyticus een onoverkoombare weerstand creëert. Een analyse kan daardoor oneindig worden of juist bruusk en prematuur stoppen. De scene van de overdracht, eigen aan de kuur, wordt getransponeerd naar die van het institutionele (62). Maar men kan zich afvragen of een engagement van een subject om zich in te schrijven in een vereniging zich laat dicteren en of men na aangeduid te zijn het eigen dan wel het verlangen van de analyticus volgt.

Het is precies op basis van bovenstaande bemerkingen over de procedure van de passe dat enkele analytici; Perrier, Valabrega, Aulagnier, en Moreigne in 1969 beslissen om zich af te scheuren van de EFP en de Organisation psychanalytique de langue française, beter bekend als de IV ième groupe, op te richten (61-62). In hun brief aan de EFP achten ze het aanduiden van een passeur niet compatibel met “de noodzakelijke garanties voor een rigoureuze psychoanalytische activiteit”: “Il y là quelque chose de grave qui est de nature à fausser l'analyse dès l'origine, parce qu'il ne sera pas évitable que le 'gradus' de 'passeur' ait le sens d'une promotion dépendant de l'analyste.” (62).

Het mag duidelijk zijn dat ook Sylvie Sesé-Léger haar aanduiding als passeur niet als een positieve, eerder zelfs als een traumatiserende gebeurtenis ervoer. Ook het uitvoeren van haar functie van passeur bracht eerder onaangename ervaringen met zich mee. “Dans l'expérience de passeur, je

2 Als een analyticus een analysant stuurt in de richting van een vereniging, zou dat dan bijvoorbeeld niet steeds deze zijn waarvan de analyticus zelf lid is?

découvris les coulisses de la scène institutionnelle, de l'Ecole.” (27). Zij verwijst hierbij naar François Roustang. In zijn “Un destin si funeste” vraagt hij zich af waarom Freud ondanks zijn scherpe analyse van de groep zijn eigen analytische vereniging toch volgens de meest traditionele lijnen vormgaf. Of waarom ook de EFP geen meer analytische vorm kon hebben en meer weg had van een kerk³.

De vraag hoe analytici zich verenigen staat niet los van de vraag hoe men analyticus wordt. Deze kwestie komt verder opnieuw aan bod.

In elk geval geeft Sylvie Sesé-Léger heel duidelijk te kennen dat het interveniëren van de analyticus door een analysant als passeur aan te duiden *redoutable* is. Het is zelfs maximaal te vermijden, en zeker al op het moment dat een analysant analyticus aan het worden is. Zijzelf heeft als analytica nooit iemand als passeur aangeduid en hanteert een absolute neutraliteit als analysanten of collega's in controle iets over hun inschrijving in een analytische vereniging zeggen (63-64). Mogelijks is dat een wat heftige tegenreactie en zij geeft inderdaad aan dat haar neutraliteit waarschijnlijk wat excessief is (64). Het is niet de bedoeling het ene dictaat door een ander te vervangen.

Toch is het niet zo rechtlijnig. De lezing en het boek van Sylvie Sesé-Léger getuigen integendeel van een grote genuanceerdheid. Zo had haar aanduiding als passeur niet enkel traumatiserende effecten, maar leidde het haar zelfs verder in de procedure van de passe. Zij stelt dat het onder andere was om een zin te geven aan die *irruption institutionnelle* dat zij zich zelf kandidaat stelde voor de passe (63). Deze beslissing heeft iets paradoxaals, temeer omdat Lacan op dat moment de passe als een mislukking beschouwt.

Ça ne passe pas

Dat de passe een mislukking werd, mag misschien niet zo verwonderen omdat ze conceptueel enigszins contradictorisch is. Het flitsende, revolutionair nieuwe van de passe, waarvan Lacan hoopte dat elke kandidaat een revolutie in gang zou zetten, strookt niet met de doctrinaire aard van de tekst van de *Proposition* en met de strengheid van de procedure.

Niet dat er zich geen bliksemeffecten kunnen voordoen in de procedure – Sylvie Sesé-Léger voelt op een bepaald moment een *éclat de vérité* van de passant naar haar als passeur schieten – maar zij stelt zich toch fundamentele vragen. De passe is zoals een bliksem, maar hoe vangt men zoiets als een bliksem? Hoe kan men iets institutionaliseren of theoretiseren dat zo vluchtig is? In de discussie na de lezing komt de bliksemmetafoor nog terug. Is het niet eerder een kwestie van de juiste condities te scheppen zodat een bliksem zich kan

3 François Roustang (1999 [1976]). *Un destin si funeste*. Paris: Les éditions de Minuit.

voordoelen? Want wie kan zelf een bliksem produceren? Misschien kan dat wel in de kuur, onder overdracht, maar niet daarbuiten?

Dus misschien kon de passe niet anders dan mislukken en was het niet zo'n grote verrassing dat Lacan zei dat ze geen antwoord bood op de vragen waarvoor ze ontworpen was. Anderzijds vraagt Sylvie Sesé-Léger zich af hoe het kan dat Lacan, die zelf analyticus en controleur was van de meerderheid van de leden van zijn school, toch in het ongewisse bleef over hoe men analyticus wordt (128-129).

Ook bij deze kwestie is nuance geboden: is de passe een *échec* “[...] ou bien réussite, comme un acte manqué?” (38). Mislukking of geslaagde faalhandeling, in elk geval behelzen de problemen van de passe minstens drie thema's die hier verder besproken worden. Wat gebeurt er met de overdracht (*transfert*) op het einde van de kuur? Hoe kunnen analytici zich verenigen (*association*)? Hoe kan iets doorgegeven worden (*transmission*) van wat er in de analyse gebeurt, of zoals Lacan het stelt: “Ce que la psychanalyse nous enseigne, comment l'enseigner?”

Transmission

Deze vragen hangen aan elkaar. Als we bijvoorbeeld beginnen bij de vraag naar de overdraagbaarheid van de psychoanalyse, stuiten we meteen ook op de verenigingskwestie. Het is niet toevallig dat het laatste congres van de EFP de *transmission* van de psychoanalyse als thema had (49). Voor Lacan gaat de ontgoocheling over de gevoeligheden en broederoorlogen in de EFP samen met het mislukken van de passe (waarin bij uitstek iets van de psychoanalyse zou doorgegeven worden). Het dispostief van de passe gaf in die zin misschien eerder antwoorden op vragen die zich in de coulissen ophielden, dan op vragen die voor Lacan op de scène stonden. De doodsteek die hij de passe toediende kwam er onder andere na de conclusie dat er helemaal niet zoveel transmissie in de passe school: “La passe était bien un échec et la psychanalyse ne se transmettait pas. A chacun, osant s'affirmer analyste, de la réinventer.” (49).

Helemaal niets overleveren, is te radicaal voor Sylvie Sesé-Léger. Zij schuift voor het doorgeven van de psychoanalyse een ander model naar voor, namelijk dat van *Die Traumdeutung*: “Dans son oeuvre inaugurale, Freud expose sa façon de jouer de son instrument de travail qui est son inconscient, son désir d'analyste.” (74).

Association

Via welke weg dan ook, *transmission* van de psychoanalyse blijft belangrijk. Misschien is het zelfs de bestaansreden bij uitstek voor analytische verenigingen. In verband met de verenigingskwestie haalt Sesé-Léger zoals vermeld François

Roustang aan, die de bewoording analytische vereniging een *contradictio in terminis* noemt. Een analyse heeft iets asociaals, iets dat ontbindt. Ze gebruikt de overdracht enkel als kunstmatig (want nooit in realiteit uitgevoerd) middel om fantasma's te reveleren. Verenigingen daarentegen zijn sociale instanties die samenbrengen. Ze werken met de overdracht in de realiteit (met echte (machts)verhoudingen). Verenigingen moeten de overdracht in stand houden die een analyse wil oplossen⁴. Het is dus vreemd om psychoanalyse en de vereniging te ... verenigen.

Geschiedenissen van analytische verenigingen laten zich misschien ook wel lezen als deze contradictorische bewegingen. Het is interessant om te volgen wat de *dissolution* van de EFP teweegbracht, zowel aan destructieve als aan daarop volgende constructieve elementen en hoe de historie van de passe er doorheen loopt.

De EFP stierf, aldus Sylvie Sesé-Léger, niet enkel aan de voorafgaande woelige machtsstrijden – zoals gekend onder vakkundig politieke leiding van Jacques-Alain Miller – maar ook, als een vereniging met meer dan duizend leden, aan zwaarlijvigheid. Op het moment van de ontbinding bevond het grootste deel van die leden zich op een of andere manier in de passe. Alle lopende procedures maar ook alle voordien toegekende titels werden door Lacan bevroren. Analytici werden als het ware gediskwalificeerd, nominaties geannuleerd. Ontgoocheling, kwaadheid en *morosité* waren de overheersende gevoelens (119), omdat niet enkel geïnstitutionaliseerde maar ook persoonlijke relaties verbroken werden: “Cette violence de la dissolution, qui dénouait les liens [...]” (60).

Lange tijd nog na de *dissolution* bleven de vorming en erkenning van analytici taboe onderwerpen (58). Veel analytici konden nooit meer vertrouwen in een vereniging. Sylvie Sesé-Léger echter niet: “Il m'est toujours apparu nécessaire, en tant que psychanalyste, d'inscrire mes options de psychanalyste dans un collectif qui soit engagé dans la transmission de la psychanalyse.” (70). Dit leunt aan bij Roustangs conclusie. Ondanks de quasi onmogelijkheid van de combinatie psychoanalyse en vereniging, moeten analytici zich verenigen omdat ze anders zot worden, én omdat ze instaan voor het doorgeven van de psychoanalyse⁵.

Het constructieve van de *dissolution* is dan ook dat ze de vraag hoe analytici zich kunnen verenigen op scherp stelde. De ontbinding van de EFP kleurde weliswaar wat nadien kwam, maar belette niet dat er nieuwe verenigingen kwamen. “Tous unis dans le dénuement” (78) stichtte Sylvie Sesé-Léger de

4 François Roustang, *Ibid*, pp. 27; 52-53.

5 *Ibid*.

Cartels constituants (CCAF), samen met anderen die niet a priori gehinderd werden door een titel van analyticus (78).

De CCAF werd niet de laatste vereniging waarin Sylvie Sesé-Léger actief was. In haar ervaringen in die verschillende verenigingen, maar ook in de passe, speelt volgens haar telkens dezelfde uitdaging: de vraag of en hoe men iets kan beluisteren dat vreemd en Anders is.

Een vereniging werkt per definitie met (imaginaire) gelijkenissen, met wat mensen met elkaar verbindt. Hoe kan men daarin dan iets van een particulier subject, van iets dat verschilt, ontvangen? Hoe deze discordantie ontvangen? Hoe gaat een vereniging bijvoorbeeld om met iemand wiens analytisch parcours gênant was? Hoe beluisteren we iemand wiens praktijk de platgetreden paden verlaat? Hoe wordt iemand die innoveert en risico's neemt ervaren? (85-86). Dat vreemde schrikt af terwijl het juist interessant is. Waar de zwakke plek van analytische verenigingen zit, daar zou ook net de sterkte kunnen schuilen. “[...] L'enjeu est toujours renouvelé, peut-être comme une mission impossible pour l'institution, de tolérer la disharmonie, en tant que source d'interprétation.” (91). Dit leunt misschien aan bij wat Lacan bedoelde met het revolutionaire van de passe. Elke passant kan een revolutie veroorzaken in de vereniging. “En tout cas, par sa trajectoire singulière, par son histoire transférentielle et par sa contribution à la transmission de la psychanalyse, chaque nouveau venu redessine le paysage de cette maison, de ce lieu d'accueil et d'inscription.” (126).

Transfert

Het collectieve in de kwesties van de vereniging en de *transmission* raakt aan de particuliere vraag die in de getuigenis van de passe speelt : wat gebeurt er op het einde van de analyse – met de overdracht?

Gebeurt er daar bijvoorbeeld iets – een symbolische schuld tegenover de analyticus en de psychoanalyse (?) – waardoor de analysant vanzelf de nood voelt om te getuigen: “[...] au délicat moment de la fin de l'analyse, où surgirait pour celui qui s'oriente vers la pratique analytique une sorte de nécessité d'en parler en un autre lieu que la cure”? (19).

Het gegeven dat er een nood is aan iets of iemand anders, wat betekent dat eigenlijk? Als iets erbuiten nodig is, wil dat zeggen dat de overdracht geen oplossing kent binnen de analyse?

Als ze het over de controle heeft, lijkt Sylvie Sesé-Léger te suggereren dat dat inderdaad zo is. Veel mensen, stelt zij vast, hebben dezelfde persoon als analyticus en supervisor. Ook Lacan zelf combineerde deze twee rollen. Maar misschien compliceert dat de overdrachtszaken: “L'analyste est-il mieux placé pour entendre les îlots transférentiels que son analysant devenu analyste

emporte dans sa pratique avec ses analysants?” (117). Het is dus meer aangewezen om een derde oor te hebben. Maar men kan zich afvragen of daar de overdrachtskwestie dan wel opgelost wordt. Of heeft men dan ook nog een vierde, vijfde, en zoveelste andere plaats nodig om telkens weer de voorgaande overdrachtsproblemen op te lossen?

Maar misschien is deze vraagstelling niet juist. Misschien is de kwestie eerder dat de overdracht überhaupt niet op te lossen valt. Het is in elk geval daar dat Sylvie Sesé-Léger het brandmerk van haar ervaring als passeur situeert: “[...] je n'étais pas aguerrie au transfert – d'ailleurs pourrions-nous jamais l'être et serait-ce souhaitable?” (32). Het is ook daar dat ze opnieuw verwijst naar Roustang: “Il souligne avec vigueur que l'analyse du transfert demeure le hic d'une cure analytique.” (37). Het analyseren van de overdracht blijft een struikelblok voor de analyse. Ook de passe toont dat de overdrachtsneurose niet zomaar te genezen valt.

Maar Sesé-Léger benadrukt wel dat het pas na een nieuwe tranche analyse is dat ze zicht krijgt op overdrachtskwesties – uit vorige kuren of uit het verenigingsleven. Na zo'n tranche realiseert ze zich bijvoorbeeld “[...] combien je m'étais sentie prise dans le drame de mes analystes formateurs – en quoi je reconnais l'aliénation nécessaire du transfert qui est mémoire vive – tout comme, dans mon enfance, j'avais été mêlée aux épreuves de mes parents.” (82). Ze geeft ook aan dat ze haar analytische ouders (analyticus en controleur) gevolgd is toen die verhuisden naar een andere vereniging.

De overdracht eindigt niet, net zoals het onbewuste niet ophoudt te bestaan aan het einde van de analyse. Het is niet omdat het abonnement op het onbewuste is opgezegd, dat de Es-krant niet meer elke dag – of nacht – gedrukt wordt, laat staan dat ze niet meer regelmatig moet gelezen worden. Het eigen onbewuste is immers ook het werkinstrument van de analyticus.

Dit draagt ook een zekere kwetsbaarheid in zich, die Sylvie Sesé-Léger ook aanstipt. Niet alleen het onbewuste van de analysant, maar ook dat van de analyticus vormen de inzet van een kuur. En er kan altijd een analysant zijn die de analyticus destabiliseert, wiens onbewuste inhouden iets wakker roept in het onbewuste van de analyticus dat hem doet wankelen.

Een andere manier om dat te denken is het idee dat het verlangen van de analyticus een soort zuiver iets zou zijn, wat natuurlijk niet het geval is. Zijn verlangen is even “vervuild” met infantiele en seksuele impulsen als dat van iedereen. “[...] Freud n'oublie pas que l'infantile et les pulsions sexuelles sont toujours au rendez-vous du désir de l'analyste.” (98). Met die uitspraak verwijst Sesé-Léger naar het nawoord bij Freuds tekst over de lekenanalyse, waar hij erkent dat hij eerder gebeten was door de *furor sciendi* dan de *furor sanandi*.

Doktertje spelen interesseerde hem niet, zelfs niet als kind. Het was de wil om te weten en begrijpen die hem dreef.

Freud gaat inderdaad niet voorbij aan het gegeven dat het weten niet alleen opereert. Het is maar de teller van een breuk. Onder de breukstreep schuilt de subjectieve waarheid, waarin het infantiele en seksuele huizen. Die waarheid beïnvloedt het weten. Men kan proberen doen alsof dat niet gebeurt, maar daarmee zal de waarheid des te scherper het weten binnendringen. De psychoanalyse probeert daarentegen een opening te creëren waarin de waarheid present mag zijn.

Het is in het erkennen van wat we liever als vreemd beschouwen; van de zwakten en tekorten dat de getuigenis van Sylvie Sesé-Léger sterk was. Haar uitspraak over de praktische vraag of men notities neemt of niet, ergens op het einde van de namiddag, vormt daarvan een echo van: “Je travaille avec ma mémoire, et donc avec mes oublies.”

Een eerste idee zou kunnen zijn dat het geheugen dan wel feilloos zou moeten werken als men geen notities neemt. Is men de patiënt niet verschuldigd te onthouden wat hij vertelt? Mag een analyticus iets vergeten?⁶

Deze eerste oprisping doet de waarheid geweld aan. Natuurlijk kan men niet alles onthouden. Natuurlijk is er vergeten. Dat niet erkennen, duwt de waarheid weg, waardoor ze insisterend elders zal opduiken. Werken met het geheugen impliceert het vergeten. Het moet dus erkend worden als de andere zijde van de medaille.

De tweede gedachte laat dus iets toe. Het erkennen is noodzakelijk. Maar het is nog niet voldoende. Naast het erkennen moet men ook nog werken. Dat werken ligt in het zoeken van antwoorden op de vraag waarom iets van de woorden van de analysant vergeten werd. Daar wordt pas gewerkt met het geheugen.

Herinnering en vergeten zijn nauw verbonden met de *nachträgliche* tijdsordening die eigen is aan de psychoanalyse. Lacan probeerde iets van dat element te introduceren in de procedures van toetreding tot een vereniging en van analyticus worden. Dit ontbrak niet in de vragen die voorliggen in de passe, maar wat misschien wel ontbrak was een plaats voor het ontbreken zelf. Wat herinnert een analysant zich achteraf van de analyse? Wat vergat hij in de analyse? En wat met wat hij zich niet meer herinnert na de analyse? (84).

6 Zulke vragen liggen niet veraf van een andere vraag waarin het vreemde ontkend wordt: is dat wel analytisch?